

כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה

"כִּי תְצַוֵּר אֶל עִיר יְבִימָם רַבִּים לְהַלְלוּם עַלְיהָ לְתִפְשֵׂה לֹא תִשְׁווֹת אֶת עַצָּה לִנְדָן
עַלְיוֹ אֲרוֹן כִּי בְּמַפְשֵׂת תָּאַכְל וְאַתָּה לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה לְבָא בְּמַפְגֵּר בְּמַצּוֹר"
(דברים כ יט)

פסקתא זוטרתא (לקח טוב) דברים פרשת שופטים דף לד עמוד א
"כִּי תְצַוֵּר אֶל עִיר ... יְמִים רַבִּים" - ... מיכן אמרו: אין צרין על עיריות של נגענים פחות
משלשה ימים קודם לשבת.¹ "להלחם עליה לתקפה" - ולא לבוזות אותה. "לא תשחית את

עַצָּה": "כִּי מִמְנוּ תָּאַכְל" - מוצאות
עשה. "וְאַתָּה לֹא תִכְרֹת" - מוצאות
לא תעשה.²

"כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה לְבָא מִפְנִיךְ
בְּמַצּוֹר" - מלמד שחיים של אדם
אין אלא מן האילן. אמר ר' ישמעהאל: ומה אם על האילן חס
הכתוב, על פירות האילן על אחת
כמה וכמה:³ "לְבָא מִפְנִיךְ בְּמַצּוֹר"
- הא אם מעכבר לְבָא מִפְנִיךְ
קצתחו. דבר אחר: "כִּי הָאָדָם עַז
הַשְׁדָה"? בתמייה: כלומר, כי לא
האדם עז השדה.⁴

כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה / נתן זך

אהבתני וגם שנאתי
טעמתי מזוה ומזה
קבעו אותו בחילקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עז השדה.

אהבתני וגם שנאתי
טעמתי מזוה ומזה
קבעו אותו בחילקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עז השדה

כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה
כִּי הָאָדָם גָּמַע עַז צוֹמָח
כִּי הָעַז הָאָדָם נִנְדָּע
וְאַנְיַא יְדָע
אִיפָּה הַיְתָה וְאִיפָּה אֲהִיה
כִּי עַז הַשְׁדָה

כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה
כִּי העז הוא צמא למעלה
כִּי האדם הוא נשרא באש
ואני לא ידוע
אִיפָּה הַיְתָה וְאִיפָּה אֲהִיה
כִּי עַז הַשְׁדָה

כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה
כִּי העז הוא שואף למלטה
כִּי האדם הוא נשרף באש
ואני לא ידוע
אִיפָּה הַיְתָה וְאִיפָּה אֲהִיה
כִּי עַז הַשְׁדָה

שבת שלום, מחלקי המים

¹ ראה Tosafot מסכת עירובין פרק ג הלכה ז: "מחנה היוצאה למלחמת הרשות אין צרין על עיר של גוים פחות משלשה ימים קודם לשבת. ואם התחליו, אפילו בשבת אין מפסיקין וכן היה שמיי הזקן דורש: עד רדתה - ואפילו בשבת".

² החוקן הכפול של ציווי פוזיטיבי (מצוות עשה) ושל ציווי שלילי על דרך מניעה ואייסור (מצוות לא תעשה), אינו רק עניין מוסרי כי אם הלכתי. לפי הכלל שעשה דוחה לא תעשה. אבל אין עשה דוחה ולא תעשה (שבת כה ע"א, פסחים פד ע"א ועוד).

³ פירות האילן אלה בני הבני שמקבלים את חיותם מהailן, כפי שהמדרש אומר קודם: "מלמד שחיים של אדם אין אלא מן האילן". כאן האדם משווה לאילן. ולהלן האילן משווה לאדם. הקשר הוא כפול ודו-צדדי.

⁴ וכי עז השדה הוא האדם - האויב שאתה נלחם מולו? נראה שלפי פירוש אהרון זה הולך גם רשי על הפסוק בפרשנו, אשר אומר: "כִּי הָאָדָם עַז הַשְׁדָה - ... שָׁמָא הָאָדָם עַז הַשְׁדָה לְהִיכְנָס בְּתוֹךְ הַמַּצּוֹר מִפְנִיךְ לְהַתִּיסְר בִּיסּוּר רעב וצמא כאנשי העיר? למה תשחיתנו?".